

Τῆς προτάσεως τῶν γάλλων καὶ ἰταλῶν πληρεξουσίων ὑποβληθείσης εἰς τὴν ψῆφον τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως, ὁ Καραθεοδωρῆ πασσᾶς διακηρύττει ὅτι δὲν ἔχει γνῶσιν τῆς συναινέσεως τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ εἰς προτάσεις περὶ ἐπανορθώσεως, αἵτινες, ὡς ἐρρέθη, ἐγένοντο αὐτῇ προηγουμένως. Ἐπομένως θεωρεῖ καθήκον νὰ ἐπιφυλάσσεται καθ' ὅλοκληρίαν τὴν γνώμην τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ὁ πρόεδρος λέγει ὅτι ἐν τῇ ἐνεστῶσῃ περιστάσει οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι δικαιοῦνται νὰ ἀπέχωσι καὶ νὰ ἀναμένωσι νέας ὁδηγίας. Ἡ Α. Γ. Ὑψ. παρατηρεῖ ἄλλως ὅτι αἱ δυνάμεις, ἐξαιρέσει τῆς Πύλης, ἧς ἡ συναινέσις ἐπιφυλάσσεται, ἀποδέχονται ὁμοθυμῶς τὴν πρότασιν.

II ΓΥΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΔΡΑΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

Ὑπὸ Καλλιόπης Α. Κεχαγιά.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθ. 33).

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, δύναται τις νὰ εἴπῃ ἀπαντώνται μεταξὺ μόνον τῶν ἀνδρῶν, τί δὲ τὸ κοινὸν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς; Μήπως ἡ γυνὴ ἐλαττωμένη τοῦ ἀνδρὸς σωματικῶς ὡς πρὸς τὴν βίωμην δὲν εἶναι ἐνώπιον τῶν ἠθικῶν νόμων ψυχὴ ἐλευθέρα, εἰς τὰς αὐτὰς ὑποκειμένη ἀμοιβῆς καὶ ποινάς; Ἡ ψυχὴ μετέχει ἀράγε γένους; Πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὡς ἀπαντήσῃ τῆς ἀρχαιότητος ποιητής. Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἐλευθεραὶ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας, ὁ Ἀναξαγόρας ἀνυφοῖ τὴν ἐπιστήμην, ὁ Σωκράτης ἀναπλάττει τὰ ἦθη, ἡ Ἀκαδημία παρουσιάζει τὸ ἰδεώδες τοῦ βίου· τίδμως συμβαίνει ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ οἴκου ἐστία, ἢ μᾶλλον τίς ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτων ἀγαθῶν; Ἡ γυνὴ ἐν τῷ δράματι, ἰδοὺ ἡ φωνὴ τοῦ Σοφοκλέους. Τύραννος τῶν Θηβῶν μετὰ μάχην δεινὴν καὶ ἀδελφικὴν ἀλληλοκτονίαν, τῷ μὲν τῶν ἀδελφῶν ὀρίζει τάφον μεγαλοπρεπῆ καὶ δημόσιον, τὸν δὲ καταδικάζει νὰ μένῃ ἄταφος καὶ ν' ἀποβῇ βορὰ τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων. Ἐν ταῦθα ὁ ἀνὴρ ἐξωκειωμένος πρὸς τὴν ἀγρίαν τῶν μαχῶν ὄψιν, δὲν εἶναι ὁ εἰς αἵρεσιν προσκαλούμενος· ὁ πολίτης ἀποδειλιᾷ νὰ πρρακούτῃ πρὸς τὴν ἀδικον ταύτην διαταγὴν. Καὶ ὁμῶς πρόκειται ὁ μέγιστος τῶν κινδύνων, ἡ βεβήλωσις τῶν στοργικῶν αἰσθημάτων τῶν τὴν ἱεράν τοῦ οἴκου ἐστίαν φρουρούντων. Πρὸς τὴν γυναῖκα λοιπὸν ἀτενίζει κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ἡ ἀνθρωπότης. Αὕτη πρόκειται νὰ προσενέγκῃ ἑαυτὴν θῆμα ὑπὲρ τοῦ δόσιου. Καὶ ἰδοὺ κόρη αἰδῆμων, σεμνὴ, οὐδέποτε τῆς πατρικῆς οἰκίας ἐξελθοῦσα, δειλήμων παρθένος,

ἀλλ' εὐσεβὴς θυγάτηρ καὶ ἀδελφὴ, ἐν ἐπιγνώσει τῆς ὀρισθείσης ποινῆς ἐγκολποῦται τὴν τύχην τοῦ μάρτυρος καὶ ἐνώπιον τοῦ τυράννου παριστάμενη ἢ πρότερον δειλὴ καὶ τρυφερὰ κόρη ἀναπτύσσει δύνανμιν ἠθικὴν καὶ ψυχικὴν τοσοῦτον ἰσχυράν, ὥστε ἐκ βάθρων κλονίζει τὴν τύχην τοῦ τυράννου. Ὅθεν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρωτῶντα αὐτὴν, εἰ ἂν ἐγνώριζε τὴν διαταγὴν καὶ τὸν ἐπικείμενον ἐπὶ παραβάσει αὐτῆς θάνατον, ἀπαντᾷ·

Ἦδη, τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν!

Πρὸς δὲ τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ ἀντιτάσσουσα τὴν ἠθικὴν αὐτῆς δύνανμιν λέγει·

Οὐ γὰρ τοί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,
οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιοῦτόδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὥρισε νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὥοιμην τὰ σά
κηρύγμαθ', ὥτ' ἄγραπτα κάσφαλ' ἑσθ' ἑσθ'
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.

Εἰς ταῦτα δὲ προσθίεται·

Καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλείστερον
κατέσχον, ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθεῖσα;

Τίς δὲν αἰσθάνεται τὴν θεῖαν παρουσίαν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μεγάλου τούτου τῆς γυναικὸς καθήκοντος, καθ' ὃ οὔτε πολιτικὸς, οὔτε κοινωνικὸς, οὔτε ἠθικὸς λόγος δύναται νὰ παρασαλεύσῃ τὸ κῦρος τῶν ἠθικῶν νόμων; Τὸ δρᾶμα ἐτελέσθη τότε καὶ τὸ κατ' ἰδέαν τῆς γυναικὸς ἀμετατρέπτως ἐδημιουργήθη· ὁ δὲ χορὸς ἐπὶ αἰῶνας ὅλους τὴν καθόλου συνείδησιν ἐκπροσωπῶν, ἀνυμνεῖ τὴν μεγάλην ταύτην στιγμὴν τῆς ἐλευθερίας αἵρέσεως τοῦ πρακτείου.

Καὶ ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἐν Ἀθήναις τὰ ἦθη ἀρχονται χαλαρούμενα, τὸ δὲ σόφισμα συνταράσσει τὴν ἠθικὴν συνείδησιν, ἴδετε ποίαν θέλει τὴν γυναῖκα καὶ ὁ Εὐριπίδης αὐτὸς ἐν τῷ δράματι τοῦ βίου·

Καθθανεῖν μὲν μοι δέδοκται (λέγει ἡ Ἰφιγένεια)· τοῦ-
[το δ' αὐτὸ βούλομαι

εὐκλεῶς πράξαι παρεῖσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσγενές.
Δεῦρο δὲ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
κάν' ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
τάς τε μελλούσας γυναῖκας ἦν τι δρῶσι βάρβαροι,
μηκέθ' ἀρπάξουσιν εἴν' τὰς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,
ταῦτα πάντα καθθανοῦσα βύσσομαι, καί μοι κλέος,
Ἑλλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
Καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λῖαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών·

· · · · · δίδωμι σῶμα τοῦμόν' Ἑλλάδι.

Θύει, ἐκπορεύετε Τροίαν. Ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἔμῃ. Βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἶδος, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, μήτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλευθεροί.

Τί δὲ λέγει πρὸς τὴν σεμνὴν καὶ ὠραίαν ταύτην πράξιν ἢ συνειδήσεις τῶν ἀνδρῶν, ἢ συνειδήσεις, λέγω, ἀπηλλαγμένη καίρικῶν προλήψεων καὶ παθῶν;

Ἀγαμέμνωνος παῖ (λέγει δ' Ἀχιλλεὺς), μακάριόν μέ [τις θεῶν

ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.

Ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ.

Εὖ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος

. γενναία γὰρ εἶ.

Κατὰ τὸ 440 μ. Χ. ἡ ἱστορία παρέχει ἡμῖν σπουδαιότητα δραματικὴν ὑπόθεσιν. Παρθένος περικαλλῆς, νοῦς διὰ τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας διαπαιδαγωγηθεὶς, μόνη πρὸς πολλοὺς, ἀγνὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς διαφθορᾶς, ἐστὶς ἱερὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων φιλοσοφίας, ἐκοῦσα προσδέχεται τὸ τραγικὸν τέλος καὶ διὰ τοῦ θανάτου αὐτῆς καθαγιάζει τὰς ἀρχάς, ὧν ἔπεσε μάρτυς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς δεινῆς πάλης τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν θρησκείαν, γυνὴ πρωταγωνιστὴ εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο βιωτικὸν δράμα καὶ χαρακτηρίζει ἀκριβῶς τὴν σύγχρονον αὐτῇ ἱστορίαν. Ἀλλὰ τί λέγω; Μήπως κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς φιλιότητος ἡμῶν πατρίδος, αἱ ἡρώιδες τοῦ Σουλίου, τῆς Μάνης, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, δὲν παρέσχον ἡμῖν ἀφορμὴν σπουδαίων δραματικῶν ὑποθέσεων, ὧν ἡ ἀνάπτυξις ἀναμένει τοὺς νεωτέρους ἡμῶν ποιητάς; Δὲν ἐγκατέλιπον τότε τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς καὶ θρησκείας; Ἄς ὁμολογήσωσι τὰ μαῦρα κύματα, πόσων περικαλλῶν παρθένων καὶ ἡρωίδων γυναικῶν ὑπῆρξαν ὕμνοι τάφοι! Ταῦτα εἰπὶ τὰ σημεῖα τοῦ καθόλου ἀνθρωπίνου βίου, ἐξ ὧν συναποτελεῖται τὸ μέγα τοῦ βίου δράμα.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει ἀληθὴς ζωὴ καὶ κατὰ ταύτας μόνας τὰς περιστάσεις ἀποκαλύπτεται ἡ ἀθνασία τῆς ψυχῆς. Ὁ βίος λοιπὸν μόνον, κατὰ τὸν προτεθέντα ὁρισμὸν, παρασκευάζει τὸ αἶτομον καὶ διακρίνει αὐτὸ τῆς ζωῆς τοῦ ὄχλου· διὰ τοιούτου βίου ἀνυψοῦται ἡ ἀνθρωπότης, ἀναπλάττεται τὸ κατ' ἰδέαν, παρασκευάζεται τὸ πρότυπον τοῦ μέλλοντος βίου, πρὸς ὃ ἐνατενίζουσιν αἱ εὐγενεῖς ψυχαί. Ὅπως δὲ κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν κοινωνίαν, καθ' ἣν ἐλλείπει ἡ βιωτικὴ ἐκείνη ἁρμονία, παρασκευασθῇ βίος ἀξίος τοῦ βιωτικοῦ δράματος εἶναι ἀνάγκη καὶ ἀνάγκη ἀπαραίτητος νὰ προσκληθῇ καὶ τὸ ἕτερον

ἡμῖς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ γυνή, παρασκευαζομένη διὰ καταλλήλου ἀγωγῆς καὶ ἀποβαίνουσα ἀπὸ παθητικοῦ ἐνεργὸν ὄν, ἵνα κατὰ πᾶσαν αὐτῆς πράξιν καὶ πᾶν αἶσθημα τὸ κριτήριον ᾗ ἀσφαλὲς κατὰ τὴν διάκρισιν τοῦ πρακτέου καὶ δοξασιέου. Ἐπειδὴ ὅσον καὶ ἂν στολίσωμεν τὴν θέσιν αὐτῆς διὰ τῶν ἐπιπλάστων ἀρετῶν, ὅσον καὶ ἂν παρίσταται ἡμῖν πεπολιτισμένη κατὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων ἔννοιαν, δὲν δύναται καὶ δὲν ἔχει τὰ μέσα ὅπως ἐπισφραγίσῃ τὸ ἔργον ὅπερ ἡ ἀνθρωπότης παρ' αὐτῆς προσδοκᾷ, τὴν ἁρμονίαν τοῦ βίου ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ οἴκου ἐστίᾳ. Ἡ γυνὴ λοιπὸν ἐλλείπει κατὰ τὸ μέγα βιωτικὸν δράμα. Παρ' αὐτῆς ζητεῖται ὑπὸ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν νόμων πρὸς τὴν αἰκιακὴν καὶ κοινωνικὴν ἁρμονίαν· γυνῶσις ἄδολος, ἀκριβὴς καὶ ἀπρόληπτος τῶν καθηκόντων αὐτῆς διάκρισις ἐλευθέρα τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς βίου, ἐλευθερία σεμνὴ καὶ σεβαστὴ κατὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ πρακτέου καὶ ἔρως ἀσβεστος πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Ὅσάκις αἱ κοινωνίαι διεκρίθησαν ἐπὶ πολιτισμῷ ἐκτάκτῳ, τότε καὶ τὸ κατ' ἰδέαν τῆς γυναικὸς ἀνεπλάσθη ὑψηλότερον καὶ ἔτχε θαυμασίαν ἐπιβροήν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἀνδρός, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ ἱστορία.

Ἐπὶ τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς ἀνεπλάσθη ἡμῖν τὸ κατ' ἰδέαν τῆς Ἰωνίδος, καθ' ἣν διεμορφώθησαν αἱ Πηνελόπαι, Ἀνδρομάχαι κτλ. Ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ποιητικῆς ἐποχῆς τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ ἐξαισίου κατ' ἰδέαν τοῦ Πλάτωνος ἀνυψοῦται ἡ γυνή, ἐξαγνίζεται τὸ αἶσθημα, ὀριζομένου τοῦ θεοῦ ἔρωτος, ὧς δυνάμειος τῇ ψυχῇ ἀπαραιτήτου πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ λατρείαν, ἥς ἄνευ ἐν εἰρκετῇ καταβιοῦ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κατ' ἰδέαν τοῦτο τοὺς σφωτέρους καὶ μεγαλειτέρους ἀναπλάττει ἄνδρας κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τέχνην. Ἐν Ἰταλίᾳ ἡ φλογερὰ τοῦ Δάντου καρδιά, διὰ τῆς Βιατρικῆς, τὸ κατ' ἰδέαν τῆς κατ' αὐτὸν γυναικὸς διαπλάττει· δι' αὐτοῦ δὲ διαπαιδαγωγεῖ ἑαυτὸν, ἀγνίζεται, ὑψοῦται καὶ ἀπολαύει τοῦ θεοῦ ἀγαθοῦ· ὑψοῦται τὰς ιδέας καὶ αἰσθήματα τῆς Ἰταλίας· τὸ δὲ κατ' ἰδέαν τοῦτο σάρκας καὶ ὀστέων λαβὼν, παρασκευάζει εἰς τὴν νεωτέραν Ἰταλίαν γυναῖκας, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὗρε καὶ ἡ ἐπιστήμη τὰς μυσταγωγούς αὐτῆς. Ἀλλὰ τί λέγω; Δὲν βλέπομεν καθ' ἐκάστην ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν μητέρας οἰκογενειῶν καὶ συζύγους συντελούσας εἰς τὴν ἐξευγένειαν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ ἀνδρός καὶ τοῦ οἴκου; ἢ τούναντίον ἄλλας ἐξευτελιζούσας καὶ ταπεινούσας τὸν τε ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον;

Ἡ κοινωνία πρὸς τὴν βιωτικὴν ἁρμονίαν ἔχει ἀναπόδραστον ἀνάγκην τῆς ἐλευθέρας συναγωγῆς

τῆς γυναικὸς, γυναικὸς ἐναρέτου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κακοῦ, ἀγνῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἡθοιοφθόρων θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων, δι' ὧν ὁ κακῶς ἀσκούμενος πολιτισμὸς πολιορκεῖ αὐτήν· γυναικὸς ὠπλισμένης ὑπὸ ὀρθῆς παιδείσεως καὶ ἐπιστήμης πρὸς τὰ ἐξ ἀγνοίας καὶ φυσικῆς ἀθωότητος κακὰ· τέλος γυναικὸς ἐνεργοῦ κατὰ τὸν ἡθικὸν βίον καὶ παιδαγωγοῦ πεπειραμένης τῶν κατὰ τὸν οἶκον, ἐνθα κεῖται τὸ μέγα βασιλείον τῶν αἰσθημάτων· ἐπειδὴ φεῖ! ὁ ἀνὴρ δὲν εἶναι συνήθως ὁ προστάτης τῆς γυναικείας ἀρετῆς. Ταιαύτης γυναικὸς ἔχει χρεῖαν ἢ καθ' ἡμᾶς κοινωνία· πᾶσα δὲ ἄλλη τῆς γυναικὸς ἐκτίμησις εἶναι θεινὴ πλάνη. ἐπειδὴ τὸ μέγα βιωτικὸν δρᾶμα ἐν τῷ οἴκῳ μέλλει νὰ τελεσθῇ.

Δικαίως λοιπὸν καὶ ἡ κοινωνία σύμπασα τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐστρεψε πρὸς αὐτήν τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ διάπλασιν τῆς γυναικὸς καὶ ζητεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς γενναίαν, ἀξιοπρεπῆ καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας τοῦ τε οἴκου καὶ τῆς κοινωνίας. Διὸ καὶ ὁ σκοπὸς σήμερον τῆς γυναικείας ἀγωγῆς διαφέρει τῆς πρό τι νων δεκαετηρίδων τῶν μητέρων ἡμῶν. Νῦν ἔχομεν ἀνάγκην γυναικῶν ἀτόμων, ἱκανῶς παρσκευασμένων πρὸς τὸ βιωτικὸν δρᾶμα. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται ἐν πάσῃ τοῦ βίου περιστάσει διάκρισις τοῦ ὑπὸ τῆς ἐντολῆς αὐτῆς ἐπιβεβλημένου καθήκοντος. * Ἄν παρὰ τῶν ἀνδρῶν ζητῇται τὸ γενναῖον καὶ ἀτρόμητον ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ τοῦ πλησίον ἀγάπη εἶναι ἀπαραίτητοι ἀρεταὶ τῇ γυναικί, διὰ τούτων σώζεται ὁ οἶκος, ἡ δὲ καρδία τῆς γυναικὸς διδάσκαται τὸ ἐν πᾶσιν εὐσεβεῖν. * Ὅπως δὲ ἴδωμεν τὴν γυναῖκα εἰς τὸ ὕψος τοῦτο τῆς ἐντολῆς αὐτῆς, ἀνάγκην ἔχομεν τοῦ κατ' ἰδέαν αὐτῆς ἐν τε τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῷ νῷ τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην καρτερίας ἀσαλεύτου φορᾶς καὶ ἀνεκδότου ἐπὶ τοῦ καθήκοντος ἐπιμονῆς. * Ἐχομεν ἀνάγκην νὰ ἴδωμεν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τὸ κατ' ἰδέαν τῆς γυναικὸς ὕψηλόν, ἵνα δι' αὐτοῦ ὑψωθῶμεν καὶ συνυψώσωμεν καὶ τὸν οἶκον. Ὅττω δὲ μόνον ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς καλλύνεται, ἡ ἐστία τῶν τέκνων ἀγιαζεται, ἡ μήτηρ ἀναπλάσσεται ὁ πολίτης μορφοῦται!

Ὁ ἄνθρωπος ὅπως ἐννοήσῃ καὶ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξίας καὶ ἱκανότητος αὐτοῦ δεῖν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ ἄλλοτε παρ' αὐτοῦ πρὸ πολλοῦ λεχθέντα καὶ γραφέντα ἄλλως πράττων τοῦτο μόνον ἐπὶ τῶν ἄρτι λεγομένων ἢ γραφομένων οὐδένα ἀνώτερον ἢ κατώτερον ἑαυτοῦ νὰ εὕρῃ δύναται.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΩΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΣ,

ΚΑΙ ΗΚΑΤ' ΑΥΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΥΜΝΩΔΙΑ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθ. 31).

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ἐξάγομεν¹ ὅτι ἐν τῶν πρώτων ἁσματικῶν αὐτοῦ προϊόντων ὑπῆρξεν ἡ Ὀκτώηχος. Κατὰ τοὺς λόγους Ἰωάννου τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς, ἀκατάβλητος ὁμολογητὴς καὶ μάρτυς ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἐνθους ὄλος ἐκ τῆς θαυματουργικῆς ἰάσεως τῆς ἑαυτοῦ χειρὸς, ἀποκοπείσης ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως, ἀνέμαλψε τὴν πνευματικὴν ἐκείνην ὁδὸν, «Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδοξασται», μεθ' ἣν ἐπηκολούθησε σειρὰ ἐτέρων ἱερῶν ἁσμάτων². Ἡ ὡδὴ αὕτη, «Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ», εἶναι ὁ πρῶτος εἰρμὸς τοῦ α' ἤχου. Ἡ Ὀκτώηχος λοιπὸν εἶναι τὸ πρῶτον ἁσματικὸν προϊόν τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, ὅπερ ἐμελλε νὰ ἐπενέγκῃ καὶ ἐπήνεγκε τὴν μεταβολὴν ἐν ὅλῳ τῷ συστήματι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθείας καὶ ὑμνωδίας. Ἀλλ' ἵνα δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν ἀκριβῆ καὶ σαφῆ ἔννοιαν περὶ τῶν ἁσματικῶν ἔργων τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησιαστικῆς ὑμνωδίας, ἀνάγκη νὰ ἐπιστήσωμεν σύντονον τὴν προσοχὴν εἰς τὸ σύστημα τῆς Ὀκτώηχου, εἰς τοὺς εἰρμούς, εἰς τὰ τροπάρια, εἰς τοὺς ἤχους καὶ εἰς τὰ μουσικὰ σημεῖα.

¹) Σ. Μ. Βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ συνέγραψαν μὲν καὶ ἄλλοι, ἐνταῦθα ὅμως ἀναφέρεται ὁ συγγραφεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰωάννου, ὃν προέταξε καὶ ὁ Migne ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ. Patrol curs. compl. tom. 94. σελ. 430—490.

²) Λέων ὁ Ἰσαυρὸς ἐξέδωκε διάταγμα κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων, ὁ δὲ ἅγιος Δαμασκηνὸς ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν λόγους ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῶν. Γινούσ δὲ τοῦτο ὁ Λέων ἀπεθιριώθη καὶ ἀποστείλας εἰς τὸν χαλίφην τῆς Δαμασκοῦ ἐπιστολὴν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ Δαμασκηνοῦ δῆθεν γεγραμμένην, πράγματι δὲ συντεταγμένην ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Λέοντος, συκοφαντεῖ τὸν ἱερὸν Δαμασκηνόν, ὡς προδοτικῶς ὑπισχνόμενον νὰ παραδώσῃ αὐτῷ τὴν Δαμασκηνὸν. Τότε ὁ χαλίφης ἐξοργισθεὶς, ἀποκόπτει τὴν προδότιν τοῦ Ἰωάννου χεῖρα, ἣτις ὅμως ἰάθη θαυμασίως. Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς ἤρξατο συντάττων τὴν Ὀκτώηχον, οὐχὶ βεβαίως πρὸ τοῦ 727 ἔτους.